

DRIE NIEUWE POPULIEREKOLONEN

Nadat vorig jaar de nieuwe populierekloon "Koster" gepresenteerd is (De Vries, 1987), kan De Dorschkamp nu nog eens drie nieuwe aanwinsten voorstellen: de klonen "Hees", "Suwon" en "Ellert". Samen met de "Koster" werden deze drie reeds enige jaren geleden voor uitgifte bestemd, in overleg met de Nationale Populierencommissie; maar het duurde even voordat de NAKB de klonen voldoende vermeerderd had om stekhout aan de kwekers te kunnen verstrekken. Bij de Koster lukte dat al vorig jaar, bij de drie andere pas dit jaar. Dat betekent dat de boomkweker in de meeste gevallen in seizoen 1989/90 de eerste leverbare bomen zal kunnen aanbieden.

Een verbetering en verbreding van het populiere-sortement blijft nodig. Ten eerste om redenen van risicospreiding: mochten er, om welke reden dan ook, eens één of enkele klonen uitvallen, dan blijven er nog genoeg over waaruit de praktijk zijn keus kan maken. Het feit dat de tweelingklonen Robusta/Zeeland samen niet minder dan 40% van de plantsoenmarkt voor gewone populieren innemen, of ruim 60% van de verkochte euramerikanen, vormt uit risico-overwegingen geen erg gunstige situatie. Verder is er natuurlijk altijd plaats voor nieuwe klonen als ze beter zijn dan de oude, of bruikbaar voor nieuwe doeleinden. Voorzover het nu al is te overzien, voldoet het drietal hier aan. Reeds een bredere keus, een grotere diversiteit aan typen, vormen en tinten is waardevol voor het landschapsbeeld.

Tenslotte lijkt het erop dat in de ko-

mende decennia de populier een steeds grotere rol zal gaan spelen. Het Meerjarenplan Bosbouw, de Beschikking "Uit productie nemen van bouwland" wijzen al in die richting, evenals nieuwere ontwikkelingen. Dan is er een breed sortiment nodig van klonen waarmee een zekere ervaring bestaat. De nieuwe klonen zijn getoetst op hun resistentie tegen bacteriekanker, tegen roest en bladplekkenziekte, en voldoende resistent bevonden. Ze zijn nog niet volledig getoetst op andere, de gebruikswaarde bepalende eigenschappen zoals resistentie tegen wind, en groei en opbrengst in verschillende klimaatsgebieden en op verschillende bodems in het land. De proefvelden waarin deze klonen beoordeeld zijn liggen over het algemeen op voor populier goede bodems. Het zal nog moeten blijken hoe ze zich gedragen op voor populier meer marginale groeiplaatsen. In overleg met de NPC is echter besloten de uitgifte niet te laten wachten op het beschikbaar komen van veel gedetailleerdere gegevens over de gebruikswaarde. Uitgifte - nu - maakt dat de praktijk al meteen kan beschikken over deze veelbelovende klonen, en ervaring er mee op kan doen. Samen met de ervaring uit proefvelden komt er zodoende spoediger een compleet beeld over de beschikbaarheid van de klonen.

Populus "Suwon"

Deze kloon, genummerd 2842 is geselecteerd uit het zaaisel, dat in 1968 ontstond uit een op De Dorschkamp gemaakte kruising van een uitgezochte kloon van *Populus deltoides* uit Michigan (USA) als moeder met stuifmeel van *Populus maximowiczii* (een oostasiatische balsempopulier). Het is daarmee de eerste hybride tussen een *P. deltoides* en een *P. maximowiczii* in het Nederlandse handels-sortiment. De oriëntaals klinkende naam dankt de kloon aan de plaats Suwon in de provincie Kangwon-do in

Korea. Daar is het Institute of Forest Genetics gelegen, waarvan het stuifmeel is ontvangen. De kloon heeft geen zeer sterke groei (in alle gevallen minder dan "Robusta") en de weerstand tegen bacteriekanker (*Xanthomonas populi*) en de beide bladziekten roest (*Melampsora laricipopulina*) en Marssonina is voldoende maar niet totaal. Hij heeft echter van vroeg in het voorjaar (voor 31 maart) tot laat in het najaar (na 15 oktober) een schitterende diep bebladerde kroon. Hij heeft daarbij een rechte rolronde stam met een gladde bast en onderin de kroon een mooie horizontale takstand, die hoger in de kroon iets meer fastig gaat is.

De kloon lijkt een groot schaduw verdragend vermogen te bezitten en lijkt zeer geschikt voor aanplant in het stedelijk gebied. Vanwege zijn vermogen om schaduw te verdragen, is hij waarschijnlijk ook bruikbaar op kleine open plaatsen.

Populus x euramericana "Ellert"

De kloon "Ellert" is geselecteerd uit een zaaisel ontstaan in 1970 uit een kruising van dezelfde *P. deltoides* als de moeder van "Suwon" met een *P. nigra* uit Frankrijk. Hij is daardoor als euramerikaanse hybride te vergelijken met bekende klonen als bijv. "Robusta" en "Marilandica". Het selectienummer van deze kloon is 3495. Deze kloon heeft de (reuzen-)naam "Ellert" te danken aan zijn zéér goede groei (in alle gevallen ruim boven "Robusta"). Bovendien wijzen de waarnemingen tot nu toe op een uitstekende weerstand tegen bacteriekanker en bladziekten. Daarnaast zijn de bomen van deze kloon vrij recht. Ze zijn onregelmatig betakt en hebben dunne takken. De kloon lijkt tot nu toe windvast. De stekbaarheid is zeer goed. Een aanbeveling voor de teelt kan niet in details gegeven worden, maar het ligt voor de hand deze kloon aan te planten onder omstandigheden waar andere euramerikaanse klonen (zoals "Robusta" en "Spijk") worden geplant. Enige voorzichtigheid met aanplant op grotere schaal dient logischerwijs betracht te worden tot iets meer ervaring is opgedaan met deze kloon.

■ *P. "Ellert"* op 8-jarige leeftijd, vanaf stek, in het Harderbos, Oostelijk Flevoland (foto: De Dorschkamp)

Populus x euramericana "Hees"

P. "Hees" is evenals "Ellert" een eura-merikaanse hybride. Het zaaisel waar-uit *p. "Hees"* is geselecteerd, onder nummer 3512, is ontstaan uit een kruising van een *P. deltoides* uit Michigan als moeder en een *P. nigra* uit Saumur, Frankrijk. Dit is de *nigra*, die ook de vader is van "Ellert". De naam "Hees" is ontleend aan het landgoed "Hees" bij Babberich in de Achterhoek. Op dit landgoed liggen veel proefvelden van "De Dorschkamp" en in één daarvan is nummer 3512 geselecteerd.

De groei van de kloon is zéér goed, al blijft hij iets achter bij "Ellert", maar hij is nog in alle gevallen beter dan "Robusta". De weerstand tegen bacteriekanker en roest is uitstekend en tegen *Marssonina* goed. De stam is recht met lange opstaande takken. Hij vormt een nogal brede, uitstulpende kroon. Dit laatste is enigszins afhankelijk van de standplaats en -ruimte. Kortom, "Hees" lijkt een goede groei en recht-heid te combineren met een behoorlijk hoge weerstand tegen ziekten. De stekbaarheid is eveneens uitstekend. Aanbevelingen t.a.v. de aanplant zijn dezelfde als welke bij "Ellert" zijn ge-given.

Tot slot

Alle vier de klonen zijn ontstaan uit kruisings- en selectiewerk van "De Dorschkamp". Op "Koster", "Ellert" en "Hees" berust kwekersrecht en op grond daarvan zal in de prijs van het plantsoen een klein bedrag zitten voor deze Dorschkamp. Dit zal het instituut moeten helpen om ook in de toekomst te kunnen blijven werken aan het creëren van optimaal teeltmateriaal, aangepast aan de dan geldende voor-waarden en wensen.

Literatuur

- Koster, R. 1972. Elf nieuwe populiereklo-nen: ten geleide. Mededeling nr. 126, Stichting Bosbouwproefstation "De Dorschkamp", 17 pp.
 Populierengidsen nr. 1 en 2 1982 en 1984. NPC 39 p. en 40 p.
 Vries, S. M. G. de. 1987. *Populus eurame-ricana* "Koster". *Populier* 24(4) p. 99.